

A brexit tanulságai: az EU elhagyása súlyos és tartós gazdasági hátrányokat okoz

Minden uniós tagállam számára létfontosságú lenne, hogy a lakosság helytálló információkat kapjon az európai integráció tényleges és potenciális hatásairól, hogy ne kerülhessenek olyan kedvezőtlen gazdasági helyzetbe, mint az Unióból való kiszakadás mellett döntő britek. Erről beszélt egyebek mellett Halmai Péter közgazdász, aki az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépéséről tartott előadást a Magyar Tudomány Ünnepe.

November 4-én megkezdődött a Magyar Tudomány Ünnepe, a Magyar Tudományos Akadémia egy hónapig tartó programsorozata, amely a hazai kutatások legfrissebb eredményeinek bemutatásán túl betekintést nyújt a tudomány hétköznapjaiba és a hétköznapokra gyakorolt sokféle hatásába. November 6-án Halmai Péter közgazdász, egyetemi tanár „Brexit: tények és tanulságok” címmel tartott előadást a Humán Tudományok Kutatóházában, áttekintve az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépésének potenciális és tényleges gazdasági hatásait az azóta eltelt csaknem öt év tapasztalatai alapján.

Az akadémikus előadásának kiindulópontja szerint az 1973-as csatlakozás az Európai Unió elődjéhez, az Európai Közösségekhez megkérdőjelezhetetlenül előnyére vált az Egyesült Királyságnak. A megelőző negyedszázad hanyatló gazdasági helyzete prosperitásba váltott, afféle pozitív strukturális törés következett be: a brit GDP 1982–2007 között megduplázódott, egyes években gyorsabban nőtt, mint az Európán kívüli angolszász államokban. Elsősorban a nemzetközi kereskedelem és a közvetlen külföldi tőkebefektetések, valamint a határokon túlnyúló pénzügyi szolgáltatások bővülésének köszönhetően.

A korlátok nélküli európai integráció, a belső piac előnyeinek erőteljes kihasználása, a sikeres nemzeti reformpolitika, valamint az integráció révén elért globális gazdasági alkupoziáció és befolyás kiemelkedő gazdasági előnyökkel járt az Egyesült Királyság számára. Az EU-tagságból származó növekedési bónusz az EU-tagság lényegi gazdasági előnye nagy tagállamok – mint pl. az Egyesült Királyság – számára is, ám a legnagyobb előny a kis, nyitott gazdaságok esetében mutatható ki.

A gazdasági sikertörténetnek mondható brit felívelés egészen az ezredfordulót követő évtized derekáig tartott. Azonban a 2008–2009-es gazdasági és pénzügyi világválság, illetve már a recessziót megelőző években a brit termelékenység dinamikájának lassulása, majd stagnálása („brit termelékenységi rejtély”) és a versenyképesség mindezekből eredő gyengülése végül újabb, negatív strukturális töréshez vezetett. A 2000-es évek első évtizedének végétől az Egyesült Királyság gazdaságának más államokhoz mérhető, kézzelfogható hanyatlása, a brit reálbérek kedvezőtlen alakulása, a regionális és társadalmi egyenlőtlenségek növekedése egyre termékenyebb táptalaja volt a fölerősödő EU-ellenes érzelmeknek és a politikai palettán újonnan felbukkanó euroszeptikus szereplők EU-tagság elleni permanens kampányának.

Halmai Péter szerint ebben a közegben felerősödtek az antiglobalizációs, populista, alapvetően EU-ellenes irányzatok. A politikai arénában a maximális politikai haszonszerzésre törekedve előtérbe került az érzelmekre, a médiamanipulációra alapozott, „tényeken túli” politikai befolyásolás igénye. Mindehhez a gazdasági bizonytalanság növekedése és a politikai elit, az intézmények iránti bizalom általános csökkenése nyújtott stabil hátteret. A brexitet elsősorban azok a bal- és jobboldali pártokból kiábrándult szavazók támogatták, akik úgy látták: a modern Nagy-Britannia lemondott róluk. Képzettségük, koruk, gazdasági helyzetük vagy értékeik és a szociális változások iránya közötti feszültség miatt magukra hagyva érezhették magukat. Körükben (akárcsak a brexitet szorgalmazó politikusok körében) visszhang nélkül maradtak a közgazdasági szakértők széles körű és kezdetől

fogva negatív gazdasági eredményeket mutató előrejelzései a kiválás lehetséges következményeiről. A nemzetközi gazdaságtan professzora a brexit előzményeit összefoglalva leszögezte: e társadalmi rétegek deprivációja, azaz társadalmi és gazdasági kizártsága alakult át az EU-ból való kilépés támogatásává.

Előadásában Halmai Péter bemutatta azokat a rendelkezésre álló adatsorokat, grafikonokat, amelyek jól mutatják, hogy az EU belső piacából kilépő brit gazdaság helyzete a korábnál jóval kedvezőtlenebbé vált. A közvetlen, elsősorban a kereskedelmet érintő hatásokon túl tovább mérséklődött a termelékenység dinamikája, a brit font euróhoz mért árfolyama visszaesett, és azóta sem tért vissza a 2010-es évek közepén tapasztalt csúcshoz. A brexit következtében a nemzetközi árukereskedelem reálértéke s a gazdaság nyitottsága mérséklődött. A brit eszközárak relatíve leértékelődtek. A tőzsdeindex növekedése 10-15 százalékkal elmaradt más jelentős európai indexekhez képest. Az üzleti és közberuházások stagnálnak. Mindezek következtében az Egyesült Királyság GDP-je – az elvégzett ökonometriai szimulációk szerint – kedvezőtlenebbül alakult, mint ahogy az EU-tagság további fennállását feltételező szintetikus pálya szerint alakult volna. A brit gazdaság súlyos mértékű dezintegrációs veszteségei szemmel láthatóak. Mindezt szerkezetében átalakuló, de növekvő migráció kísérte: a brexit utáni években meredeken emelkedett a nem EU-országokból érkező munkavállalók száma, miközben ezzel párhuzamosan az uniós bevándorlás lényegében leállt.

Az előadás egyik fő konklúziója, hogy az „igazságon túli politika”, az érzelmekre alapozott, „tényeken túli” politikai befolyásolás, az egyoldalú és valótlan információkon, a választók demagóg és manipulatív befolyásolásán, a racionalitás elvetésén alapuló populizmus térhódítása nagy kihívás a demokrácia, egyúttal az európai nemzeteket egyesítő európai integráció számára is. „A dezintegrációnak ára van, veszteséget eredményez. Nagyon nagy erejű mechanizmusokról, kölcsönös függőségek rendszeréről van szó, amelyek nem hagyhatók büntetlenül figyelmen kívül” – fogalmazott az akadémikus. Halmai Péter a tudomány felelősségét hangsúlyozta: a társadalmi és gazdasági alapkérdéseket vizsgáló kutatóknak pontos és kiegyensúlyozott információkat, racionális magyarázatokat kell nyújtaniuk a társadalom számára. Ezzel összefüggésben pedig elengedhetetlen, hogy az Európai Unió összes tagállamában helytálló információkat kaphasson a lakosság az EU-integráció tényleges és potenciális hatásairól. Arról, hogy nincs gazdasági előnye az EU elhagyásának, sőt a dezintegráció rendkívüli terheket jelent, egyúttal sok tekintetben kiszámíthatatlan következményekkel jár az Európai Unió közösségéből való teljes kilépés.

Halmai Péter előben közvetített tudományünnepi előadását és az azt követő beszélgetés teljes felvételét a Magyar Tudományos Akadémia [YouTube-csatornáján lehet visszanézni](#).

Sajtókapcsolat:

- Magyar Tudományos Akadémia
- +36 1 411 6100 / 594
- sajt@titkarsag.mta.hu

Eredeti tartalom: Magyar Tudományos Akadémia

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/16555/a-brexit-tanulsagai-az-eu-elhagyasa-sulyos-es-tartos-gazdasagi-hatran yok-at-okoz/>